

आयुष्याणां आयुष्कराणां कर्मणां उद्देशः संक्षेपः ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठे येषु भारतभाबदीपे चतुरधिकशततमोऽध्यायः ॥ १०४ ॥ ॥ ७३ ॥

एषतेलक्षणोद्देशआयुष्याणांप्रकीर्तितः ॥ शेषद्वैविद्यद्वेभ्यः प्रत्याहार्योयुधिष्ठिर ॥ ५४ ॥ आचारोभूतिजननआचारः कीर्तिवर्धनः ॥ आचाराद्द्वैतेत्यायुरा
चारोहंत्यलक्षणं ॥ ५५ ॥ आगमानांहिसर्वेषामाचारः श्रेष्ठउच्यते ॥ आचारप्रभवो धर्मो धर्मादायुर्विवर्धते ॥ ५६ ॥ एतद्यशस्यमायुष्यं स्वर्ग्यं स्वस्ययनं महत् ॥
अनुकंप्य सर्ववर्णान् ब्रह्मणा समुदाहृतं ॥ ५७ ॥ इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके पर्वणि दानधर्मे आयुष्याख्याने चतुरधिकशततमो
ऽध्यायः ॥ १०४ ॥ ॥ ६३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ यथा ज्येष्ठः कनिष्ठेषु वर्तेत भर्तृर्षभ ॥ कनिष्ठाश्च यथा ज्येष्ठे वर्तेरंस्तद्वीहि मे ॥ १ ॥
भीष्म उवाच ॥ ज्येष्ठवत्तातवर्तस्व ज्येष्ठोऽसि सततं भवान् ॥ गुरोर्गरीयसी वृत्तिर्याचि शिष्यस्य भारत ॥ २ ॥ न गुरावरुत प्रज्ञेशक्यं शिष्येण वर्तितुं ॥ गुरोर्हि दीर्घद
र्शित्वं यत्तच्छिष्यस्य भारत ॥ ३ ॥ अंधः स्यादंधवेलायां जडः स्यादपि बाबुधः ॥ परिहारेण तद्भूयाद्यस्तेषां स्याद्भ्रातृक्रमः ॥ ४ ॥ प्रत्यक्षं भिन्नहृदया भेदयेयुः कृतं
नराः ॥ श्रिया भित्ताः कैतेय भेदकामास्तथारयः ॥ ५ ॥ ज्येष्ठः कुलं वर्धयति विनाशयति वा पुनः ॥ हंतिसर्वमपि ज्येष्ठः कुलं यत्रावजायते ॥ ६ ॥ अथ यो विनिकु
र्वीत ज्येष्ठो भ्राता यवीयसः ॥ अज्येष्ठः स्याद्भागश्च नियम्यो राजभिश्च सः ॥ ७ ॥ निकृती हि नरो लोका न्यापागच्छत्यसंशयं ॥ विदुलस्येव तत्पुष्पं मोघं जनयि
तुः स्मृतं ॥ ८ ॥ सर्वानर्थः कुले यत्र जायते पापपूरुषः ॥ अकीर्तिजनयत्येव कीर्तिमंतर्दधाति च ॥ ९ ॥ सर्वे चापि विकर्मस्था भागं नार्हति सो दराः ॥ नाप्रदाय कनि
ष्ठेभ्यः ज्येष्ठः कुर्वीत यौतकं ॥ १० ॥ अनुपमं न्यितुर्दायं जघाश्च मफलो ध्वगः ॥ स्वयमीहितलब्धं तु नाकामो दातुमर्हति ॥ ११ ॥ भ्रातृणामपि भक्तानामुत्थानम
पि चेत्सह ॥ न पुत्रभागं विषमं पिता दद्यात्कदाचन ॥ १२ ॥ न ज्येष्ठो वा वमन्येत दुष्कृतः सुरुतोऽपि वा ॥ यदि क्षीयद्यवरजः श्रेयश्चेत्तत्तदाचरेत् ॥ १३ ॥ धर्महि श्रे
य इत्याहु रिति धर्मविदो जनाः ॥ दशाचार्यानुपाध्यायाऽप्याध्यायान्यतादश ॥ १४ ॥ दशैव पितृन्मातासर्वा वापृथिवीमपि ॥ गौरवेणाभिभवति नास्ति मातृस
मो गुरुः ॥ १५ ॥ माता गरीयसी यच्च ते नैतां मन्यते जनः ॥ ज्येष्ठो भ्राता पितृसमो मृतपितरि भारत ॥ १६ ॥

यथेति ॥ १ ॥ याचशिष्यस्यगुरौवृत्तिस्तावर्तस्व॥ २॥ ३॥तेषांगुहूणाम्॥ ४॥ कर्तमित्रम् अरयःनराभेदयेयुः॥ ५॥ ६॥यवीयसःकनिष्ठान्॥ ७॥विदुलस्तुपुमानम्लवेतसेवेतसेपिचेतिमैदिनी
जनयितुःपितुः॥ ८॥ ९॥ १०॥जंघाश्रमएवफलंधनंयस्य अध्वगःप्रवासी॥ ११॥उत्थानंभोजनादौविभागेवा ॥ १२ ॥ यदिद्वितीयदिवाकनिष्ठोदुष्कृतस्तथापितस्यश्रेयआचरेत् ॥ १३ ॥ १४॥ १५ ॥ १६ ॥